

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Corollaria notatu digna,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

mitate, quæ non reperitur durante sanitate; ipsa enim infirmitas auget illum, & reddit infirmum magis impotentem ad ipsum vincendum.

§. III.

Corollaria notatu digna.

22 EX dictis colliges primò, proprium esse Sacramenti Extremæ-Unctionis; ultimò disponere hominem ad introitum gloriæ, cum per auxilia jam explicata illum iuvet ad resistendum tentationibus Dæmonis, & ad perseverandum in bono, tunc cum mors imminet, roboratque spem, magnamque (ut ait Tridentinum) in eo misericordiæ divinæ fiduciam excitat. Undescitur Baptismus & Confirmatio dicuntur Sacramenta fidei, & confessio Sacramentum Pœnitentiæ, & Eucharistia Sacramentum amoris; ita Extrema-Unctio, Sacramentum spei meritò appellari potest.

23 Colliges secundo, hoc Sacramentum non producere suum effectum, nisi post ultimam unctionem; quia ipsum non producit, nisi sit essentialiter completum: Sed ante ultimam unctionem non est essentialiter completum, cum omnes quinque unctiones sint essentielles huic Sacramento, ut articulo præcedenti ostensum est: Ergo ante ultimam unctionem non producit suum effectum. Unde D. Thomas hic quæst. 30. art. 1. ad 3. *Quando sunt multe actiones ordinate ad unum effectum, ultima est formalis respectu omnium præcedentium, & agit in virtute earum; & ideo in ultima unctione gratia infunditur, qua effectum Sacramenti præbet.*

24 Colliges tertio, quod sicut in aliis Sacramentis tria distingui debent, unum quod est res tantum, alterum quod est Sacramentum tantum, & aliud quod est res & Sacramentum simul, ita & in isto. Unde in hoc Sacramento res tantum est gratia; Sacramentum tantum, est ipsa externa unctio, seu potius compositum ex unctionibus & verbis; res & Sacramentum simul, est spiritualis animi hilaritas; nam hæc & significatur ab externo symbolo, & simul significat ulteriorem animi sanctitatem, ad quam cauandam hæc spiritualis animi hilaritas ordinatur. Unde D. Thomas hic quæst. 30. art. 3. ad 3. *In hoc Sacramento inquit res & Sacramentum non est character, sed quadam interior devotio, qua est spiritualis unctio. Nec obstat quod etiam Eucharistia causet devotionem & hilaritatem in anima, nam Eucharistia, cum habeat rationem convivi, eam causat per modum refectiois & inebriationis spiritualis; hoc verò Sacramentum, cum ad modum medicinalis spiritualis institutum sit, eam causat per modum unctionis spiritualis, potentias animæ laticantis ac roborantis contra Dæmonis tentationes, & languorem spiritalem ex peccatis præcedentibus, & præsentia morbi causatum, ut supra declaravimus.*

25 Colliges quartò, hoc Sacramentum, præter gratiam habitualement quam causat in anima, quæ ad modum unctionis potentias ejus corroborat, & præter auxilia supra dicta, quibus eam contra Dæmonis tentationes in articulo mortis occurrentes armat & munit, habere alium effectum minus principalem & secundarium, qui est allevatio quadam ægritudinis corporalis, & quandoque perfecta sanitatis recuperatio.

Pater hoc corollarium, Tum ex verbis illis Jacobi: *Allevabit eum Dominus, ab infirmitate vi-*

A delictet corporali: Tum ex Florentino in decreto Eugenij, ubi sic legitur: *Effectus huius Sacramenti est mentis sanatio, & in quantum expedit, ipsius etiam corporis.* Tum denique ex Tridentino sess. 14. cap. 20. ubi ait quod hoc Sacramentum egroti animam alleviat & confirmat, magnam in eo divinæ misericordiæ fiduciam excitando; quæ infirmus sublevatus, & morbi incommoda ac labores levius fert, & tentationibus Dæmonis, calcaneo insidians, facilius resistit; & sanitatem corporis interdum, ubi salutis animæ expedit, consequitur.

B Idem docet D. Thomas hic quæst. 30. art. 2. ubi sic discurre: *Sicut ablutio Baptismi habet effectum corporalis ablutiois, quia etiam corporaliter mundationem facit; ita etiam Extrema-Unctio habet effectum corporalis medicationis, scilicet corporalem sanationem.* Sed hæc est differentia, quod corporalis ablutio ex ipsa naturali proprietate elementi facit corporalem mundationem, sed Extrema-Unctio non facit corporalem sanationem ex proprietate naturali materie, sed ex virtute divina, qua rationabiliter operatur. Et quia ratio operans nunquam inducit secundarium effectum, nisi secundum quod expedit ad principalem, ideo ex hoc Sacramento non semper sequitur corporalis sanatio, sed quando expedit ad spiritualem sanationem; & tunc semper eam inducit, dummodo non sit impedimentum ex parte recipientis.

C Addo quod, operatio Ecclesiæ habet maiorem efficaciam post Christi Domini passionem, quam ante illam: Sed ante inuncti oleo per Apostolos, corporaliter sanabantur, ut legitur Marci. 6. Ergo hæc sacra unctio sanationem corporalem, si secundum Dei providentiam salutis animæ expedit, infallibiliter operatur, quamvis minus principaliter. Unde falsum est quod docet Sotus in 4. dist. 23. quæst. 1. art. 2. ad 5. hoc Sacramentum quantum est de se non semper esse sufficiens ad morbi malignitatem superandam, imò posse nonnunquam artem & solertiam medicum plus ad id conferre, quam virtutem Sacramenti, ideoque illud non semper sortiri suum effectum. Patet, inquam, hoc esse falsum, & contra doctrinam Florentini & Tridentini, quæ dum dicunt salutem corporis per hoc Sacramentum dari, quando animæ salutis expedit, sentiunt hoc Sacramentum continere vim supernaturalis conferendi corporis salutem, quam tamen non semper, sed quando animæ salutis expedit, inuncto confert. Id etiam aperte repugnat doctrinæ D. Thomæ, qui loco citato ait quod Sacramentum sanationem corporalem ex virtute divina operatur, & eam semper inducit; quando expedit ad spiritualem sanationem, dummodo non sit impedimentum ex parte recipientis.

D Dices cum Soto: Si toties sanaretur corporaliter infirmus, virtute Sacramenti Extremæ-Unctionis, quoties sanitas corporalis expedit salutis animæ, aliquando virtute Sacramenti sanaretur miraculose; interdum enim tanta est malignitas morbi, ut sanari non possit absque miraculo: Sed hoc dici nequit, cum effectus Sacramenti non sit per miraculum expectandus: Ergo nec illud.

E Confirmatur: Sanitas corporalis, quantumcumque expedit ad salutem infirmi, non est magis infallibilis in suscipiente Extremam-Unctionem, quam fortis fidei confessio coram tyranno in suscipiente Confirmationem; quandoquidem iste effectus est magis præcipuus in Confirmatione, ille verò minus principalis in Extrema-Unctione.

tionem. Sed fortis fidei confessio coram tyranno, quantumcumque expedit ad salutem animæ, non est tamen effectus infallibilis Sacramenti Confirmationis; quandoquidem fidelis, licet confirmatus, sæpe ex metu negat fidem suam coram tyranno: Ergo neque sanitas corporalis, etiam quando agrotantis saluti expedit, est effectus infallibilis Sacramenti Extremæ. Unionis.

28 Ad instantiam respondeo, negando sequelam Majoris, quantumcumque enim sit malitia & acerbitas morbi, Sacramentum tamen virtute supernaturali quam continet, potest secundum potentiam Dei ordinariam, atque adeo sine miraculo, illum superare, & sanitatem restituere.

29 Ad confirmationem, concessio Antecedente, nego consequentiam & paritatem. Discrimen est, quod fortis fidei defensio coram tyranno, ex libertate nostra dependet, per quam possumus impedire ne virtus Sacramenti illam in nobis operetur: At verò recuperatio sanitatis corporalis non est tale aliquid quod requirat necessariò nostræ libertatis cooperationem.

DISPUTATIO III.

De subiecto & ministro huius Sacramenti.

AD complementum huius Tractatus duo tantum restant explicanda: primum est, quodnam sit subiectum capax recipiendi hoc Sacramentum? Secundum, quis sit proprius illius minister? De utroque breviter in hac disputatione dicemus.

ARTICULUS I.

Quodnam sit subiectum capax recipiendi hoc Sacramentum?

Ico primò, soli baptizati, adulti, & infirmi, sunt capaces Sacramenti Extremæ. Unionis.

Prima pars patet, quia Baptizatus est janua ad reliqua Sacramenta; unde si hoc Sacramentum daretur non baptizato, etiam si esset catechumenus, & in gratia existens, irritum esset & invalidum.

Secunda etiam videtur certa, & docetur communiter à Theologis, excepto Majore, qui vult infantibus baptizatis dari posse hoc Sacramentum. Sed hoc est contra consuetudinem Ecclesiæ, & contra rationem, infantes enim sunt incapaces primarii effectus huius Sacramenti, videlicet auxiliorum specialium ad superandam debilitatem ad bene operandum, ex peccato contractam, & ad resistendum Dæmonum insultibus; effectus verò secundarius, nempe sanitas corporalis, cessat, cessante primario.

2 Neque singulari Majoris opinioni favet quod ait D. Thomas hic quæst. 30. art. 1. nimirum hoc Sacramentum conferri ad purgandum reliquias peccati tam originalis, quam actualis; sensus enim propositionis D. Thomæ non est quod Extrema-Unctio conferatur vel conferri possit ad

purgandum reliquias peccati originalis, præsumptas, sed ut confirmatas per actualis peccati hanc quæst. 32. art. 4. ad 2. ubi inquit hoc Sacramentum non datur contra reliquias peccati, nisi secundum quod sunt per actualis peccati quodammodo confortata; unde principaliter contra peccata actualia datur (ut ex ipsa forma patet) non sunt in pueris.

Quod diximus de pueris, asserendum etiam est de amentibus, qui laborant amentia perpetua; hi enim, licet ætate non sint pueri, tamen pueri inopiæ sunt quasi pueri, & ejusdem rationis censendi. Secus est de amentibus, qui aliquando ratione utuntur, & Sacramenti huius sufficientem consensum præbuerunt, illi enim hoc Sacramentum ministrari possunt, docent communiter Theologi, & confirmantur de prædicto Ecclesiæ.

Tertia denique pars, quæ asserit, hoc Sacramentum non nisi infirmis posse ministrari, est etiam communis Theologorum, constatque ex verbis Jacobi, *Infirmus quis ex vobis, & Florentino ac Tridentino*, desinientibus, infirmum esse subiectum Sacramenti huius, eodem modo quo desinunt Sacerdotem esse illius ministrum, unde sicut nullus alius nisi Sacerdos potest esse illius minister, ita nullus alius nisi infirmus potest esse illius subiectum. Ratio à priori nulla assignari potest quam voluntas Christi, qui dum statuit Sacramentum Ordinis viris tantum dari posse, non verò feminis; ita voluit Sacramentum Extremæ. Unionis, tantum ministrari posse infirmis, non verò sanis; quia nimirum ut discitur S. Thomas hic quæst. 32. art. 1. hoc Sacramentum est quedam spiritalis curatio, quæ ut quendam corporalis curationis modum significat, ita illis quibus corporalis curatio non competit, non debet hoc Sacramentum conferri. Imo nec infirmis omnibus administrari debet, sed in solum, qui secundum prudentem iudicium, in morali vita periculo versantur; quia ut ait S. Doctor articulo sequenti: *Hoc Sacramentum est ultimum remedium quod Ecclesiæ potest inferre, quasi immediate disponens ad gloriam*. Non est tamen expectandus supremus mortis articulus, quin potius præstat quod hoc Sacramentum conferatur, cum infirmus est adhuc integritus sensibus, ut majori cum devotione & fructu ipsum suscipiat; sitque aliqua Sacramento reverentia, cum ministratur, quando infirmus non valet debita cum devotione ad illud accedere. Unde, ut ait Catechismus Romanus, graviter peccant Pastores, qui differunt donec infirmus privetur ratione & sensu. Si tamen per negligentiam hoc Sacramentum opportuno tempore non ministratur, non debent propterea illud contemere, etiam si infirmus non sit sui compos. Imò licet dubitaretur, num esset vivus aut mortuus, tunc sub conditione utendus esset; præstat enim exponere Sacramentum periculo, quam animam tali privare subsidio.

Esti verò hoc Sacramentum non imprimatur characterem, sitque de numero eorum quæ iterum possunt, non est tamen iterandum nisi in diversis infirmitatibus; vel si in eadem, postvalentiam omnino recuperatam, postea per te incidit iterum incurram iterum mortis periculum, ut docet Tridentinum sess. 14. cap. 3. de Extrema. Unctione, ubi asserit, quod si infirmus, post susceptionem hanc unctionem, contraxerint, iterum hanc